

GALATIA NE **Paulom dis tcgãya sa** **Galatia ne koe** **Téé-cookg'ai sa**

Eẽ i ko Jesom di qãè tchõàn tshoa-tshoa a ko xгаа-xгааè, a ko ẽe Juta tama ne ka cam tshàua máàè, kas kò tèè sa xgoaba: khòè ba méém Juta iise kg'òè naka baà Moshem di x'áèan ko méé sa komsana naka baà q'ãe nqãa-qgai khòè, nxãaskam gha tseegu dim dtcòm-kg'ao ba ii di sa. Me kò Paulo ba ncëes gúus cgoa ntcoeku, a ko máá qaase tama ia témé. Qaasekos gúu sa, Krestem koe dtcòm si i, gaas ka ta gha wèéa ta ga Nqarim ka tchànokaguè. Igaba Galatia koe hàna zi kereke zi xg'aeku koe ne c'èe ne khòè ne hãa, Paulo ba ko ntcoe ne, a bìrísea hãa khòè ba méém gataga Moshem di x'áèan kom-sana naka baa nxãasega Nqarim ka tchànokaguè sa.

Paulom dis tcgãya sa kò góáèa, tseegu di dtcòmàn koes gha Galatia ne kabi ka, ncëe ko tshúù-ntcõa di xгаа-xgaan ka hòàkaguè ne.

Paulo ba kò tshoa-tshoa (1-2) koe a Jeso Krestem dim x'áè úú-kg'ao ba tam gha ma tciìè di qaria nem úúa hãas ka kg'ui. A ba a kò nxàe, gam di tsééan x'áè úú-kg'aom ii dia Nqarim koe guua hãa, khama i khòèan koe guu tama sa, i gam di tsééan ẽe Juta tama ne khòè ne koe hãa sa.

Me kò nxãaska kg'ui sa ghùì, ncëe ko máá, dtcòmàn ka cúím ko khòè ba Nqarim koe tchànokaguè, témé di sa. Qãè tsééa nea khòè ba

kgoara tama, igabam ko kgoaraèam khòè ba qãè tsééan kúrú ka (3-4).

Chhò di xu tcee xu (5-6) koem ko Paulo ba x'ái, Krestem koe dtcòm sa ko ncàmkus ncêe ko kg'õèa ta kaba-kaba sa óága sa.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- q'ãe nqãa-qgai khòoku sa

- x'áèa ne

- kgoarasea ne

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Paulom di tsééa ne x'áè úú-kg'aom ii di i (1-2)

- Nqarim di cgómkuan di qãè tchòà ne (3-4)

- Dtcòm-kg'ao ne di kgoarasea ne naka tsééa ne hēéthēé e (5-6)

Paulom di tsééa ne x'áè úú-kg'aom ii di i (1-2)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, x'áè úú-kg'ao* ba kúrúèa hãa ra: khòè ne koe guu tamase, kana khòèm ka tamase, igaba Jeso Kreste ba hēé naka x'ooan koe ghùì Mea hãam Nqarim Abom ka hēéthēé e. ² Tíí hēé naka wèé xu qõè xu ncêe tíí cgoa hãa xu hēéthēéa ko *ncêes tcgãya sa* Galatia di zi kereke zi góá máá a ko máá:

³ Nqarim gatá ka Xòò ba hēé naka X'aigam Jeso Kreste ba hēéthēé tsara koe guua hãa cgómkuan hēé naka tòókuan hēéthēé méé i gatu cgoa hãa. ⁴ Ncêe ko gatá di chìbian domka máàse ba, nxãasegam gha ncêe x'áè dim nqõóm cg'ãè tc'èean dim koe kgoara tcg'òó ta a ka, ncêem ko ma

* **1:1:** x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko “apostolo” témé.

gatá dim Nqarim Xõò ba ma tc'ëe khama. ⁵ Chõò tamase méém dqom̀mè, Amen.

Cúiseqa tseegu ii qãe tchõà ne

⁶ Gatu kar area hãa! Eẽ Krestem di cgómkuan koe tciia óa tu ua hãa ba tu ncēeta ma qháésega aagua hãa, a tãá tchõàn koe nxana, ⁷ ncēe qãe tchõà tama a. Igaba i c'ëe khóèan hàna ncēe ko nqũu sa tcãa tu u, a Krestem di qãe tchõàn kàmakagu kg'oana. ⁸ Igabar *ko bìrí tu u a ko máá*: ncēe sixae igaba kana nqarikg'ai koe guuam moengelem kòo c'ëe tchõàn xгаа-xгаа tu u, ncēe sixae kòo xгаа-xгаа tu u qãe tchõàn cgoa qõòa mááku tama a, ne méém chõò tamase xgàràè! ⁹ Ncēe xae nxãakamaga mééa hãa khamagar ko ncēeska gaicara méé a ko máá: ncēe c'ëem khóèm kòo èe tu xгаа-xгааèa qãe tchõàn cgoa qõòa mááku tama qãe tchõàn xгаа-xгаа tu u ne méém chõò tamase xgàràè!

¹⁰ Khóè ne kar gha koaè sa ra koaé qaa kana Nqarim kaa? Kana ra ko khóèan qãe-tcaokagu sa qaa? Ncēe qanega ra kòo khóèan qãe-tcaokagu ner Krestem dir tséé-kg'aor tama ra a!

Ntam ko ma Paulo ba x'áè úú-kg'ao ba kúrú sa

¹¹ Q'ãa méé tu sar ko tc'ëe khama, tí qõe ga tuè, ncēer kòo xгаа-xгаа qãe tchõà nea khóèan koe guu tama sa. ¹² Khóèan kar máàè e tama khama, a *khóèan ka* xгаа-xгааè e tama, igaba ra Jeso Krestem ko tí koe x'áise koe guu a máàè ea.

¹³ Kóma tu hãa èer kò Juta dis dtcòm̀s koe hãa kar kòo ma kg'õè sa khama: kaisase nqáéaser kò Nqarim dis kereke sa xgàra, a kòo cg'õoa dqur̀i si.

¹⁴ A ra a kò Juta dis dtcòm̀s koe kái xu tiris tcàràs

di xu ka còoka hãar Juta ra a, a kò ãe ne kò sita ka tsgõose ga ne máa ta a cauan kaisase qgóoa qari. ¹⁵ Qanegar ábàè tama cookg'ai koem kò Nqari ba nxará tcg'òó tea. A ba a kò Gam di cgómkuan ka tciia óá te. I kò qãè-tcaokagu Me ¹⁶ Gam dim Cóa bam x'ái tea sa, nxãasegar gha tãá zi qhàò zi di ne koe Gam di qãè tchõàn xгаа-xгаа ka. Gaa x'áè kagar kò khóèan cgoa táá xg'ae, ¹⁷ a ra a kò gataga Jerusalema koe ga táá qõò, a ãe xg'ao tíí ka tc'ãá a x'áè úú-kg'ao ii xu koe síí, igaba ra kò Arabia koe qõò, a ra a gaa koe guus ka Damaseko koe kabise.

¹⁸ Ra kò nxãaska nqoana kuri qãá q'oo koe Jerusalema koe qõò, a Petere† ba dàra, a síí 15 cáman gam cgoa x'ãè. ¹⁹ Igaba ra kò cúím x'áè úú-kg'aom ga ba táá bóò, Jakobom oose, ncëe X'aigam *Jesom* ka qõese ba.

²⁰ Bóò, Nqarim cookg'ai koer ko gaise, ncëer góa máa tua hãa sa tshúù-ntcõas tama si i sa. ²¹ Kháókar kò Siria hëé naka Kilikia hëéthëé di zi xg'aeku zi koe qõò. ²² Ra kò Jutea di zi kereke zi koe q'ãàè tama, ncëe Krestem koe hãa zi; ²³ kg'amaga ne kò tíí ka kómaa hãa i ko máá: “Gaam ãe kòo kg'aia xgàra ta a ba ko ncëeska dtcòmš ka xгаа-xгаа, ncëem kòo cg'õoa dqùrì sa,” téméè. ²⁴ Ne kò tíí domka Nqari ba dqòm.

2

Paulom di tchõà ne ko x'áè úú-kg'ao xu c'ãe xu ka dtcòmè

¹ Ra kò nxãaska 14 kurian qãá q'oo koe gaia Jerusalema koe qõò, Barenabasem cgoa hãase, a ra

† **1:18:** Petere - Gerika sa ko “Kefase” témé.

a kò thêé Titom ga ba sée, ² a *Nqarim ko x'ái te* sa xùri; a ra a ãer kò tãá zi qhàò zi di ne xгаа-xгаа hãa qãè tchõàn gaxu cookg'ai koe sí tòó. Kaia ntcõó-q'ooan úúa hãa xu cgoar kò ncêe sa cúia hãase nxàe; tsééan ncêer ko wèé qaria te cgoa kúrúa hãa a, a ko qanega kúrú u, nea gha kg'amaga di ii sar tc'êe tama khama. ³ Igaba Titom ncêe kò tíi cgoa hãam ka i kò qaase tama, q'ãe nqãa-qgai khòoèm gha sa, Gerika me e kò ii igaba. ⁴ Igaba xu kòo c'êe xu khòè xu kúrúe i gha sa tc'êe. Dtcòm-kg'ao xu khama xu ko ma qgóóse, igaba xu tchõà qaase xu iise sixae koe ts'ana tcana. A xu a ko ãe ta Jeso Krestem koe úúa hãa kgoarasean hàà bóò, nxãasega xu gha gaxu di qãàn kúrú ta a ka. ⁵ Igaba xae kò x'aè-coam di kòm ga táá màà xu, nxãasega tu gha qãè tchõàn di tseeguan úú ka.

⁶ Igaba gaxu ãe tc'ãà-cookg'aian khama ko ma qgóóe xu - ãe xu kò hãas téé-q'oo sa tíi koe cúí gùú ga méé tama, Nqari ba khòè ne tãákase qgóó tama khama - ãe xu khòè xua kò táá bìrí te, cúí gùú ga ra gha *ãer ko xгаа-xгаа qãè tchõàn* koe càù sa. ⁷ Igaba xu kò bóòà q'ãa, Nqari ba tíia màà tea hãa, qhàò zi di ner gha qãè tchõàn xгаа-xгаа sa, ãem kò ma Petere ba mààna hãa khamaga ma, Juta nem gha qãè tchõàn xгаа-xгаа sa. ⁸ Nqarim ncêe kò Petere ba tsééa hãa, me x'áè úú-kg'aom Juta ne ko qãè tchõàn xгаа-xгаа ba ii, ba kò tíi tséé te, x'áè úú-kg'aom tãá zi qhàò zi di ne ko qãè tchõàn xгаа-xгаа bar gha ii ka khama. ⁹ Xu kò Jakobo ba hêé, naka Petere* ba hêé naka Johane ba hêéthêé xu, ncêe kòo nquu ba ko ghùi-ghui xu hìi xu iise sèèè xu bóòà

* **2:9:** Petere - Gerika sa ko “Kefase” témé.

q'ãa Nqari ba ncëes tséé sa máà tea hãa sa, a xu a tíia hëé naka Barenabase ba hëéthëé tsam qgóó tshàu, dtcòmkuua xae hãa dis x'áís iise. Dtcòmkuua xae ko hãa ncëeta xae gha ma tsééa xg'ae sa: Sitsam gha tãá zi qhàò zi di ne koe síí, xu gaxu Juta ne koe síí sa. ¹⁰ Cúís gúús dtcàrà xu kòò sa: ãe dxàua hãa ne méé tsam qãèse kòòre si i, si kòò gaas gúú sa tcáóa te koe tcãà kúúú sir gha sa.

Paulo ba ko Petere ba ntcoe

¹¹ Igaba ãem ko Petere ba Antioke koe hàà kar kòò dtcòm-kg'ao ne cookg'ai koe ga ntcoe me, chìbia nem úúa hãa khama. ¹² C'ëe xu khòè xu Jakobom ka tsééa óáèa xu ko hàà cookg'ai koem kòò tãá zi qhàò zi di ne cgoa tc'óó, igaba ãe xu ko hàà kam kòò q'ãe nqãa-qgai khòokus dis xg'ae sa bèe, a tééa dìbi, a tãá zi qhàò zi di ne cgoa q'aa-q'aase. ¹³ Gabá hëé naka c'ëe xu Juta xu hëéthëéa kòò tshoa-tshoa a ãe xu q'ana hãa si qãè tamas gúú sa kúúú, me kòò Barenabasem ga ba gaxu di cg'ãè tsééan domka hòà cgoa xu. ¹⁴ Igaba ãer ko qãè tchòàn di tseeguan xu xùri tama sa bóò kar ko wèéa ne cookg'ai koe ga Petere† ba bìrí a máá: “Juta tsi i, igaba tsi ko *gane cgoa tc'óóan ka* tãá zi qhàò zi di ne di cauan cgoa kg'òè, Juta ne dian ka tamase. Ka nxãaska dùú saa ncëe tsi ko qhàò zi di ne chùí, Juta ne di cauan ne gha xùri ka sa?” témé.

¹⁵ Abà nqais koe ga ta guu a Juta ta a, a qhàò zi di tama, ncëe chìbi-kg'ao *ta ko ma tciíè* ne. ¹⁶ Igaba ta q'ana hãa, khòè ba x'áèan komsana ka tchànóm iise bóòè tama, igaba Jeso Krestem koe dtcòmán ka a sa. Gaa domka ta gatá *Juta ta* igaba thëé Jeso

† 2:14: Petere - Gerika sa ko “Kefase” témé.

Krestem koe dtcòmà hãa, nxãasega ta gha Krestem koe dtcòmà ka tchàno ta iise bóde ka, x'áèan komsana ka tamase; x'áèan komsana kam cúim khòem ga ba tchàno iise bóde hãa tite khama.

¹⁷ Igaba ncèe Krestem koe *dtcòmà* ka ta kò tchàno ta iise bóde kg'oana ne ta gha *qhàò zi di ne khama ii, ncèe* chìbi-kg'ao ne *ta ko ma tciie ne*. Kháé ãe sa ko nxãaska máá, Kreste ba chìbian dim tséé-kg'ao Me e, *ãe ko kúrú ta a ta chìbi-kg'ao ii ba, témé?* Nxãas tama si i! ¹⁸ Ncèe c'èem khòem kò ãem kòbea hãa sa gaia tshàoa ghùì, nem ko chìbian kúrú. ¹⁹ X'áèa ner *kg'òèa máá tama* khama, igabar x'áèan koe guu a x'óóa, nxãasegar gha Nqari ba kg'òèa máá ka. Krestem cgoar xgàuèa, ²⁰ ra tí ncèeska kg'òèa hãa tama, igabam Kreste ba tí koe kg'òèa hãa; ra ncèer ko cgàam koe kg'òès kg'òè sa ko Nqarim dim Cóm koe dtcòmà koe kg'òè, ncèe kò ncàm tea, a tí domka máàsea ba. ²¹ Ncèe khòem kò ko *cgómkuan ka tamase, igaba* x'áèan koe guu a Nqarim cgoa tchànokaguè, nem Kreste ba nxãaska kg'amaga kàa hùise x'óóa hãa. Gaa domkar cuiskaga Nqarim di cgómkuan dxùukg'ai za tòóa hãa tite.

Nqarim di cgómkuan di qãè tchõà ne (3–4)

3

Dtcòm sa nooam dàom kgoaraè ta gham ga me e

¹ Gatu kàa tc'èe tu Galatia tuè! Díina gáé tsoò tua hãa? Gatu ncèe tcgáí q'ooa tu koe gam kò Jeso Kreste ba qãèse x'áise xgàuèam hãa sa tu! ² Cúis gùù sar gatu koe q'ãa kg'oana: x'áèan komsana ka tua kò *Tcom-tcomsam* Tc'èe ba hòò, kana ãe tu kóma

hãa *qãè tchõàn koe* dtcòm̄s kaa? ³ Tsóágase tu gáé káá tc'êe tua! *Tcom-tcomsam* Tc'êem cgoa tu tshoa-tshoaa hãa, ka tua ko ncêeska cgàam *di cauan* cgoa chõòkagu? ⁴ A hùi úú tamase tua kaisase xgàrasea hãa? Kháé tseegukaga ia kò hùi úú tama? ⁵ Gaam êe ko *Tcom-tcomsam* Tc'êe ba máà tu u, a ko gatu xg'aeku koe are-aresa zi tséé zi kúrú ba koáé x'áèan tu ko komsana domka gatà hěé? Kháé ba gáé êe tu kómá hãa *qãè tchõàn koe* tu dtcòm̄a hãa domka gatà hěé tama?

⁶ Abrahamam ka i kò ii khamaga i ii: Nqarim koem kò dtcòm̄, a ba a kò tchànóm̄ iise bóòè! ⁷ Ke nxãaska kómá q'ãa, êe dtcòm̄ sa úúa hãa nea Abrahamam ka cóáse ga ne e sa. ⁸ *Nqarim di zi* Tcgãya zia kò nxãakamaga còoka bóò, Nqari ba gha tãá zi qhàò zi di ne dtcòm̄s koe guu a tchàno ne iise bóò sa, a ba a kò Abrahama ba kámága qãè tchõàn máà, a máá: “Wèè zi qhàò zia gha tsáá koe guu a ts'ee-ts'ee'g'aiè,” témé; ⁹ khama gane êe dtcòm̄an úúa hãa nea kò dtcòm̄a hãam Abrahamam cgoa xg'ae a ts'ee-ts'ee'g'aiè.

¹⁰ Wèè ne êe x'áèan komsanan ka ko *tchàno ne iise bóòè kg'oana* nea cgúísea hãa; *Nqarim di zi* Tcgãya zi koe i goásea hãa a ko máá: “Wèè x'aè ka êe X'áèan dis Tcgãyas koe goásea hãa zi gúù zi wèè zi kúrú tamam khòè ba cgúísea hãa,” témé khama. ¹¹ X'áise i ko, cúím khòèm ga ba x'áèan ka Nqarim cookg'ai koe tchàno iise bóòè ta ga hãa sa; *Nqarim di zi* Tcgãya zia ko máá: “Eè tchàno ii ba gha dtcòm̄s koe guu a kg'õè,” témé khama. ¹² Igaba i x'áèan dtcòm̄an koe guu tama, a ncêe koe guua, *Nqarim di zi* Tcgãya zi ko méé khama a ko máá: “Eè ko ncêe zi gúù zi kúrú ba gha gazi koe guu a kg'õè,” témé.

¹³ *Nqarim di zi Tcgãya* zi koe i góásea hãa a ko máá: “Wèém khóèm ãe ko hìis koe tceeè ba cgúìèa hãa,” témèè khamam kò Kreste ba gatá domka cgúìè. A ba a kò ncēeta hēéan ka x'áèan dis cgúíkus koe x'ámá tcg'òó ta a. ¹⁴ *Nxãasega i gha Abrahamam* kò nqòòkaguèa hãa ts'ee-ts'eekg'aikuan Jeso Krestem koe guu a tãá zi qhàò zi di ne koe tcãà ka, ta gha nxãasega dtcòm̄s koe guu a ãe ta kò nqòòkaguèa hãam *Tcom-tcomsam* Tc'èe ba hòò.

X'áèan hēe naka nqòòkagukuan hēéthēe e

¹⁵ Tíí qõe ga tuè, wèè cáím dis sere-sere sar gha tséékagu. Khòè ne kò qáé-xg'ae sa kúrú a tseegukagu sia hãa ne i cúí khòè ga kòbe si, kana c'èe gúù ga gaas koe càùa hãa tite. ¹⁶ Nqòòkaguku zia kò Abrahama ba hēe naka gam ka cóáse ba hēéthēe tsara bìrìèa hãa. Si *Nqarim dis Tcgãya* sa ncēeta méé naka máá: “naka gam ka cóáse ga XU hēéthēe e,” témé tama naka sa káí xu nxàe, igabas ko máá: “naka cóáse BA hēéthēe e,” témé, a ko cúí ba nxàe, ncēe Kreste ii ba. ¹⁷ Ncēe sa nxàer kos ga si i a ko máá: Qáé-xg'ae sa *Nqarim* ka kámága kúrú a tseegukaguèa hãa, i x'áèan 430 kurian qãá q'oo koe hààraa. Ncēe x'áèa ne ães qáé-xg'ae sa kòbe tite, a *Nqarim* dis nqòòkagu sa kaàkagua hãa tite. ¹⁸ Ncēè *Nqarim* dis máàkus kò x'áèan koe guua hãa ne i nxãaska gaicara nqòòkagukus koe guu tama khama; igabam kò *Nqari* ba nqòòkagukus koe guu a *Gam* di cgòm̄kuan ka Abrahama ba máà a.

¹⁹ *Nxãaska* x'áèan di tsééa nea dùú saa? Tcãàèa i kò hãa, *nxãasega i gha x'ái*, chibian kúrú sa dùú si i sa ka, me gha nxãakg'aiga *Abrahamam* ka Cóáse ba síí hàà, ncēe kò nqòòkagukus koe nxàèèa ba. Moengele

xu ka i kòo qḡòkaguè, *Moshem* ãe ko nqáè koe hãam koe guu a. ²⁰ Igaba ãe nqáè koe hãa ba cúis *xg'aes cgoa cúí tséé* tama, igabam Nqari ba cúí Me e.

Qãan hēé naka cóán hēéthēé e

²¹ Kháé nxãaska ia x'áèan Nqarim di zi nqòòkaguku zi cgoa qḡòa mááku tama? Nxãas tama si i! Ncēè kg'òè sa ko óá di qarian úúam x'áèm kò hàna hãa, nem ga kò khòè ba tseegukaga x'áèan komsana koe guu a Nqarim cgoa tchànokaguèa khama. ²² Igabas ko *Nqarim dis* Tcgãya sa nxàea tseegukagu, wèèm nqḡó ba chìbian koe hãa sa, nxãasegas gha ãe kò nqòòkaguèas abas ncēè ko Jeso Krestem koe dtcòmàn koe guu a máàè sa, ãe ko dtcòm ne máàè ka.

²³ Igaba dtcòm̄s ko hàà cookg'ai koe ta kò x'áèan ka qḡóó a qáèèa hãa, nxãakg'aigas gha síí ncēè ko hààs dtcòm̄ sa hòèè ka. ²⁴ I kò gaa domkaga x'áèan tc'ãà-cookg'ai ta a hãa, Me nxãakg'aiga síí Kreste ba hàà*, nxãasega ta gha dtcòm̄s koe guu a *Nqarim cookg'ai koe* tchàno iise bóèè ka. ²⁵ Si gaas dtcòm̄ sa hààraa, i ncēeska x'áèan tc'ãà-cookg'ai ta a tama.

²⁶ Wèéa tu ga dtcòm̄s koe guu a Jeso Krestem koe Nqarim di tu cóá tu u khama. ²⁷ Wèéa tu ãe kò Krestem koe tcguù-tcguuèa hãa tua Kreste ba hàna khama. ²⁸ Me Juta ba kana Gerika ba hãa tite, me qãà ba kana qãà tama ba hãa tite, me kg'áo ba kana dxàes ga sa hãa tite, wèéa tu ga Jeso Krestem koe cúí tu u khama. ²⁹ A ncēè Krestem di tu kò ii, ne tu nxãaska Abrahamam di tu cóá tu u, a tu a ãe kò nqòòkaguèa hãas x'ais di tu q'òò-kg'ao tu u.

* **3:24:** Me nxãakg'aiga síí Kreste ba hàà - kana "a ko Krestem koe úú ta a".

4

¹ Mée ra ko sa: ãe gha ko hàà x'aian q'òòm kò cóá ba ii nem gha hàà kg'amaga qãàm khama ma séèè, ãetam ga ma wée zi gúù zi q'òòà hãa igaba. ² Tchàno-tchanoku-kg'ao xu hée naka q'òòkagu-kg'ao xu héeéthée dòm q'oo koem hãa, me gha nxãakg'aiga x'òòm ka tòóèa hãam x'aè ba síi hàà. ³ Ncëem dàòm ka ta gatá igaba thée, ãe ta kò cóá ii, ka kò nq'òòm di qarian di ta qãà ta a. ⁴ Igaba ãem ko x'aè ba cg'oè kam kò Nqari ba Gam dim Cóá ba tsééa úú, khòès ka ábàèa hãa, a x'áèan dòm q'oo koe kg'òèa hãa ba, ⁵ síim gha ãe x'áèan dòm q'oo koe hãa ne kgoara ka, nxãasega ta gha *Nqarim di ta* cóá ta ii di qarian hòò ka. ⁶ Me kò Nqari ba cóá tu u domka Gam ka Cóásem dim Tc'ée ba tsééa tcg'òó, Me síi tcáóa ta koe tcãà, a ba a q'aua tcii a ko máá: “Aboè, gatá ka Xòò Tseè,” témé. ⁷ Khama tsi ncëeska gaicara qãà tama, igaba tsi cóá tsi i, a cóá tsi kò ii ne tsi gataga thée Nqarim koe guu a q'òò-kg'ao tsi i.

Paulo ba Galatia ne dis téé-q'oos ka area hãa

⁸ Kg'aia, ncëe tu kò Nqari ba c'úua hãa x'aè ka tu kò gúù zi ncëe nqàrì tama zi di tu qãà tu u. ⁹ Igaba tu ncëeska Nqari ba q'ana hãa (i ko gataga qaase, nxàer gha a máá: “Nqarim ka tu q'ãàèa hãa,” témé sa), ka tua gha nxãaska ntama ma nq'òòm di qarian ncëe kg'amka, a cg'òm-cgomsa koe gaicara kabise? A tseegukaga tua gaicara gaan di qãà kg'oana? ¹⁰ C'ée cáman hée, naka nxoean hée naka x'aèan hée naka kurian héeéthée tu xaèa kg'ónò a ko k'òè zi kúru. ¹¹ Q'áòkagu te tu ko! Eër gatu koe kúrua hãa tsééa ne káà hùì khamaga i ii domka.

¹² Tíí qõe ga tuè, còrè tu ur ko a ko máá: Tíí khama méé tu ii, témé, tíí igabar gatu khama ii ke. Cúí cg'ãe ga tu kúrú cgae te tama. ¹³ Q'ana tu hãa, cgáé-q'oom di kg'amkan domkagar kòo kg'aia qãè tchõàn xгаа-xгаа tu u sa. ¹⁴ Eẽta i kò ma tiri tcìlan kúrúa bóòà tu di ii, igaba tu kò táá ntcoe te ga hěé, a xguì te ga hěé, a kò Nqarim dim moengelem khama ma qãese hàakagu te, Jeso Krestem khama ma. ¹⁵ Gatu di qãè-tcaoa ne *ncẽeska* ndaa? Tíí ga ra gha nxàea tseegukagu a máá, kgoanase i kò ne tu ga tcgáía tu nxòbea tcg'òó, a máà te, témé. ¹⁶ A *ncẽeska* ra gáé gatu dim cg'õo-kg'ao ba kúrúsea, ncēer ko tseeguan bìrí tu u ka?

¹⁷ Eẽ xu *tshúù-ntcõa-kg'ao* xua qãèm dàòm ka tcãà-tcaoa máá tu u tama, igaba xu ko qaa sa *sixae cgoa* q'aa-q'aa tu u si i, nxãasega tu gha tcãà-tcaoa máá xu ka. ¹⁸ I wèè x'aè ka qãès gúùs koe tcãà-tcaoa qãè e, tíí kò gatu cgoa hãa ne cúí tamase. ¹⁹ Tiri tu cóá tu ncàm-ncamsa tuè, gatu domkar gaicara ábàn di thõàn koe hãa, Me gha nxãakg'aiga síí Kreste ba gatu koe kúrúse! ²⁰ Nta ra ko ma tc'ěe, ncēeskar ga gatu cgoa hãa sa, a ra a ga kg'ui-q'ooa te kabì! Gatu kar area hãa khama.

Hagare sa hěé naka Sarah sa hěéthěé e

²¹ Bìrí te tu, gatu ncēe x'àèan dòm q'oo koe tu gha hãa sa ko tc'ěe tu: a x'àèan tu komsana tama? ²² Góásea i hãa a kò máá, Abrahama ba ko cam cóá tsara úúa hãa, me c'ěe ba qãàs di me e, me c'ěe ba *gam dis khóès* kgoarasea hãas di me e, témée. ²³ Igabam kò qãàs dim cóá ba cgàam koe guu a ábàè; me kò kgoarasea hãas khóès dim cóá ba nqòòkagukus koe guu a ábàè. ²⁴ Ncēe zi gúù zia gha

x'áís iise séèè: ncêe sara khòè sara càm sara qáé-xg'ae sara a; c'êe sa Sinai dim xàbìm dis x'ái si i, a ko hàà gha qāàn kúrú cóán ábà, si nxāa sa Hagare si i. ²⁵ Si Hagares ncêe sa Sinai dim xàbìm Arabia dim nqōóm koe hànám dis x'ái si i, a Jerusalema dis x'ái si i; gas di ne cóá ne cgoas xg'ae a qāà si i khama. ²⁶ Igaba tc'amaka hāas Jerusalema sa kgoarasea, a sa a gasá gatá ka xōò si i. ²⁷ Góásea i hāa khama a ko máá:

“Qāè-tcao, sáá ábà tama si khòè seè,
qāè-tcaoan ka q'au,
 sáá ncêe ábàn di thōòan koe hāa tite si;
 ãe aaguèas khòès di cóá nea
 ãe sééa hāas khòès dian ka kái i khama,”
 téméè.

²⁸ *Ncêes Jerusalema sa gatá ka xōò si i khamaga* tu gatu, tí qōe ga tuè, Isakam khamaga ma nqòòkagukus di tu cóá tu u. ²⁹ Igaba ãem x'aèm kam kò èe kò cgàam koe guu a ábàèm cóá ba, èe Tc'èem koe guu a ábàèa ba xgàra; si ko gatà iis gúù sa ncêe zi càm zi kaga igaba kúrúse. ³⁰ Igaba sa ko *Nqarim dis* Tcgāya sa nta méé? Ncēetas ko méé a ko máá: “Xhàiaгу qāà sa hēé naka gaas dim cóá ba hēéthēé e! Qāàs dim cóá ba cuiskaga ãe kgoarasea hāas khòès dim cóám cgoa xg'ae naka q'ōòà hāa tite ke,” témé. ³¹ Gaa domka, tí qōe ga tuè, qāàs di ta cóá ta tama ta a, igaba ta kgoarasea hāas khòès di ta cóá ta a.

Dtcò-m-k-g'ao ne di kgoarasea ne naka tsééa ne hēéthēé e (5–6)

5

Krestem koe kgoarasea hāa ne

¹ Kreste ba kò kgoara ta a, nxãasega ta gha kgoarasease hãa ka; gaa domka méé ta nxãaska qarika téé, naka taa qãàn dis joko sa gaicara táá kgoara mááse guu.

² Komsana! Tíía, Paulo ra ko bìrí tu u a ko máá: q'ãe nqãa-qgai khòèè tu kòo nem Kreste ba gatu koe cúí hùi ga úú tama, témé. ³ A ra a ko wèém khòèm èe q'ãe nqãa-qgai khòèm gha sa máàsea hãam koe gaicara nxàea tseegukagu, nxãaska méém èe i ko x'áèan méés wèé sa kúrú sa. ⁴ Gatu ncèe x'áèan *komsana* ka gha tchàno tu iise bóòè tua Krestem koe guu a q'ãea tcg'òóèa; cgómkuan tu cg'áé guua. ⁵ Tc'èem koe ta ko guu a dtcòmè koe ta gha tchàno ii dis nqòò sa hãa a qãà khama. ⁶ Q'ãe nqãa-qgai khòèè sa kana q'ãe nqãa-qgai khòèè tama sa Jeso Krestem koe cgáé tama, igaba ncàmè koe ko tséés dtcòm si i.

⁷ Qãèse tu kòo qàrò, ka ia dìín xgáè-kg'am tua hãa tseeguan komsana ne? ⁸ Eèta iis xgaa-xgaaku sa Gaam èe ko tcii tu um koe guu tama. ⁹ Cg'áré péré gãé-gãe ne ko kái péréan kúrú i gãe. ¹⁰ X'aigam koer tcoman úúa hãa, cuiskaga tu c'èe dàò ga séèa hãa tite di i; me gha gaam èe ko nqùu sa tcãà tu u ba gam dis xgàrase sa xám, dìím ga igaba.

¹¹ Igaba, tíí qõe ga tuè, ncèè xgaa-xgaa ra kòo, a ko máá: q'ãe nqãa-qgai khòòku sa ko qanega qaase, témé ne ra ko kháé nxãaska dùús domka xgàràèa máá? Gatà i kò ii, ne i ga kò xgàus *ka xgaa-xgaan* xg'ore sa ghùì tama. ¹² Eè ko tcg'ome tcúú tu u xu khòè xu méé xu qõò naka síí q'ãe khòò-kg'aiè sar ko tc'èe!

¹³ Kgoarasea tu gha hãa ka tu tciièa khama, tíí qõe ga tuè; igaba méé tu gatu di kgoarasean táá

cgàam di zi tséé zi koe tcãà guu; igaba méé tu ncàmkuuan koe guu naka gatu ka c'ëean tsééa máá. ¹⁴ Wèé x'áèa ne ko cúím x'áèe-kg'ám koe nxàèe a ko máá: “Tsáá ka c'ëe ba méé tsi ncàm, èe tsi ma ncàmsea hãa khamaga ma,” témé khama. ¹⁵ Igaba èe tu kòo kaáku a ko kaá kg'ooku, ne méé tu q'õése naka tua gha gatu ka c'ëe ne ka táá cg'õòe guu.

Tcom-tcomsam Tc'ëem koe kg'õèe sa hëé naka cgàam di tsééan hëéthëé e

¹⁶ Igaba ra ko máá: *Tcom-tcomsam Tc'ëem* ka méé tu tcéè tcuèè naka tua cgàam ko tc'ëe sa táá kúrú guu, témé. ¹⁷ Cgàam ko qaa sa èem ko *Tcom-tcomsam Tc'ëe* ba qaas cgoa qõòa mááku tama khama, si Tc'ëem ko qaa sa cgàam dis cgoa qõòa mááku tama; ncëea ne ko x'ãàku khama, nxãasega tu gha èe tu ko tc'ëe sa táá kúrú ka. ¹⁸ Igaba ncèè *Tcom-tcomsam Tc'ëem* ka tu kò tc'ãà-cookg'aièa hãa ne tu x'áèan dòm q'oo koe hãa tama.

¹⁹ Cgàam di tséé ne ko kg'ama bóòse a i a: cg'árà a, naka cg'ãè zi tséé zi hëé, naka cg'urian hëé, ²⁰ naka kúrúa mááseèa hãa nqárian dqomàn hëé, naka tsoòan cii hëé, naka hòrekuan hëé, naka xg'orean hëé, naka tauan hëé, naka xgòàn hëé, naka cèèan hëé, naka kómku taman hëé, naka dtcòò zi cgoa q'aa-q'aasean hëé, ²¹ naka chìkuan hëé, naka nqàrea hãa ne hëé, naka qarika kg'ààn hëé, naka ncèe zi gùù zi khama ii zi hëéthëé e. Ra ko ncèeska bìrìa q'ãa-q'ãa tu u, ncèer kò kg'aia ma q'ãa-q'ãa tua hãa khamaga ma, a ko máá: èeta ii zi gùù zi ko kúrú nea cuiskaga Nqarim di x'aian q'õòa hãa tite, témé.

²² Igaba *Tcom-tcomsam* Tc'ëem di tc'áróa ne ncàm si i, naka qãè-tcaoan hěé, naka tòókuan hěé, naka qáo tcáoan hěé, naka qãè tcáoan hěé, naka qãèan hěé, naka tcom-tcomsan hěé, ²³ naka tc'aua hãan hěé, naka qãè qgóósean hěéthěé e. Eêta ii zi gùù zi koe i x'áèan tséé úú tama. ²⁴ Ne gane êe Jeso Krestem di ne cgàa ba xgàua hãa, naka gaam cgàam di zi xàmse-q'oo zi hěé naka gaam di zi tc'êe zi hěéthěé cgoa. ²⁵ Ncèè Tc'ëem ka ta kò kg'òèa hãa, ne méé ta Tc'ëem cgoa qõòà te si i. ²⁶ Táá méé ta bóòse gùù kana ghãaku di ii guu, kana chìiku di ii guu.

6

Wèém khòè ba qãèan kúrúa máá ne

¹ Tíí qõe ga tuè, ncèè c'ëem khòèm kò cg'ãèan kúrú ka qgóòèa hãa, ne méé tu gatu ncèe *Tcom-tcomsam* Tc'êe ba úúa hãa tu tc'ausase úúa tcg'òó me. Tsáá igaba méé tsi kòresea hãa naka tsia táá chìbian koe tcàa guu. ² Gatu di zi xgàm zi tu xgàma hùiku, naka tua gha ncèem dàòm ka Krestem di x'áèan komsana. ³ A ncèè c'ëem khòèm kò tc'èea máá, gùù cgáé me e, ta tc'èea hãa, gùù cgáé tama baa igaba, nem ko qàe-qaese khama. ⁴ Wèém khòè ba méém gam di tsééan qãèse bóò. Qãè kò ii nem gha nxàwa koase, c'ëem khòèm cgoa tòóa xg'aese tamase. ⁵ Wèém khòè ba méém gam dis xgàm sa dcèéa mááses gùù si i khama.

⁶ Eê ko *Nqarim dim* kg'ui ba xgaa-xgaaè ba méém gam dim xgaa-xgaa-kg'aom cgoa wèè zi gùù zi qãè zi xg'aea máá.

⁷ Táá méé tu qàe-qaeè guu: Nqari ba cuiskaga ncoiè tite ke; wèés gúùs ìem ko khòè ba xhàrà sa, nxāa sam gha gataga thēé tcuù khama. ⁸ Me gha gaam ēe ko gam di cgàan koe xhàrà ba, gaam cgàam koe ga guu a kòbea cg'òo sa tcuù; igaba gaam ēe ko *Tcom-tcomsam* Tc'ēem koe guu a xhàrà ba gha *Tcom-tcomsam* Tc'ēem koe guu a chòò tamas kg'òè sa tcuù khama. ⁹ Ke hàà naka ta qāèan kúrú ka táá xhòekaguè guu; kg'anoa hāam x'aèm ka ta gha tcuù ke, ncēè kaàn tcáo tama ta kò hāa ne. ¹⁰ Gaa domka, ncēe ga ta x'aè ba hòòà hāa, ke hàà naka ta wèè khòèan koe qāèan kúrú, kái-kg'aise ēe dtcòm̄s dim x'ám̄ di ne koe.

Còo di zi dqàèku zi hēé naka tsgám̄ku zi hēéthēé e

¹¹ Bóò, nta noose kaia hāa góá ner ko tséékagu sa, ncēer ko *ncēeska* tshàua te cgoa góá máá tu u ka.

¹² Gane ēe ko chùì tu u q'āe nqāa-qgai khòèè tu gha ka nea ko cgàam koe qāè-qgòósean cúíga tc'ēe, nxāasega ne gha Krestem dis xgàus domka táá xgàràè ka. ¹³ Gane ēe q'āe nqāa-qgai khòèèa nea gane ka x'áèan qgòóa qari tama khama, igaba ne ko tc'ēe gatu méé tu q'āe nqāa-qgai khòèè sa, nxāasega ne gha gatu dim cgàam koe dqom̄se ka. ¹⁴ Igaba tíí ka, cuiskagar c'ēes gúùs koe dqom̄sea hāa tite, gatá dim X'aigam Jeso Krestem dis xgàus koe cúí oose. Gaas koer guu a nqòó ba xgàua mááèa, ra tíí nqòó ba xgàua mááèa. ¹⁵ Q'āe nqāa-qgai khòèè sa kana q'āe nqāa-qgai khòèè tama sa gúù méé tama khama, igabam ko Nqari ba kabas

kg'õè sa kúrúa máá ta a*. ¹⁶ Tòókuan hěé naka thõò-xama-máákuan hěéthěé méé i gane ěe ko ncēm x'áè-kg'ám ba xùri ne cgoa hãa, *gane hěé* naka Nqarim di ne Iseraele ne hěéthěé e.

¹⁷ Còo dis ka méé i c'ěe khòè ga táá cg'ǎèan kúrúa máá te guu, cgáé-q'ooa te koer Jesom domka xgàrakuan di zi x'ái zi úúa hãa ke.

¹⁸ Cgómkuan X'aigam Jeso Krestem di méé i gatu dim tc'ēm cgoa hãa, tí qõe ga tuè. Amen.

* **6:15:** k̄abas kg'õè sa kúrúa máá ta a - Gerika sa ko c'ěe zi kg'ui zi tséékagu ncēe ko máá: “k̄abase kúrúèa hãam nqõóm” khama ma, témé zi.

Kabas Qae-xg'ae sa
The New Testament in the Naro language of Botswana
copyright © 2012 The Bible Society of Botswana

Language: Naro

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-08-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

d01ddea0-c0e8-5bc4-86fa-b235639fa99b